1850. **N°.**

LEYDSCHE  COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 22 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 21 Februarij.

Gisteren hield de Heer Mr. L. Ph. v. d. Bergh de aangekondigde openbare voorlezing in het auditorium juridicum der Hoogeschool ter inleiding op zijne te houden voorlezingen over Middel Nederl. Oudheidkunde.

De spreker ontvouwde eerst zijn plan ten opzigte van het tijdperk, waarover bij zijne onderzoekingen zou uitstrekken. Hij herinnerde dat men voor de middeleeuwen doorgaans verstond het tijdvak van de 7de tot de eerste helft der 16de eeuw; of van de invoering des Christendoms hier te lande, tot op de regering van Karel V; dat men dit tijdvak echter gevoegelijk in tweeën kan verdeelen, dat het laatste daarvan, van de 12de eeuw af, minder onbekend was, en hij zich dus zou bepalen bij het meer duistere gedeelte van de 7de tot de 12de eeuw.

Vervolgens betoogde de Spr. in algemeene trekken het groote nut van de kennis der oude Geographie, Mythologie, het Staatsbestuur, de Nijverheid, de letteren en zeden ter toelichting van de Geschiedenis, zoo als die ons oppervlakkig in de Kronijk- en Geschiedschrijvers is medegedeeld.

Daarna toonde de Spr. een en ander ten opzigte van genoemde bijzonderheden nader aan, wees op de gebrekkige kennis der oude gedaante van ons land, die alleen door de studie van oude Charters tot klaarheid te brengen is, en waarin men tot hiertoe zeer gedwaald heeft. Spr. verklaarde voorts dat hij zich in geene gissingen zou verdiepen, maar alleen mededeelen wat door eigen onderzoek, bij hem tot voldoende zekerheid was geworden, en stelde zich voor om den volgenden woensdag ten twee ure met de beschrijving des lands een aanvang maken.

Indien de opkomst beantwoordt aan de begaafdheid van den voor zijne taak zoo wel berekenden spreker, en de belangrijkheid der door hem te behandelen ontwerpen, zal het getal zijner hoorders zijne verwachting wel evenmin te leur stellen, als deze zich bedrogen zullen vinden.

— Gisteren avond had hier het groot Vocaal en Instrumentaal Concert plaats, der muziekvereenigingen: *Musis Sacrum*, *Sempre Crescendo* en de Liedertafel: *De Avondsten*, ter eere en ten voordeele van den Heer N. J. Wetrens, Sr. ter gelegenheid van de feestviering zijner 50-jarige medewerking in de Orchesten dezer Stad.

Dit Concert is voorzeker en om de aanleiding en om de vereenigde medewerking van zoo vele muzikale talenten, een der merkwaardigste die in den laatsten tijd hier gegeven zijn, en waardoor de uitvoering der schoone muziek-stukken, zoo door Meesters als door bekwame liefhebbers uitmuntend slaagden. Zoo bleek het onder anderen uit de daverende toejuiching, die hem bij de voortreffelijke uitvoering van het *Souvenir de Spa*, ten deel viel, dat onlangs de *Utr. Courant*, den jeugdigen virtuoos op de violoncel, Oudsheorn, niet ten onregte hoogen lof had toegezwaaid. Zoo was ook de uitvoering van de ouverture *Ossian's Nachklänge*, van Niels-Gade, een stuk waar in de geest der somber-verheven poëzij van Ossian, met verwonderlijke getrouwheid in klanken wordt voorgesteld, uitmuntend. Wij zullen thans niet verder uitweiden over de schoone uitvoering van de verschillende bijzondere muziek- en zangstukken, daar de genen die ze uitvoerden te gunstig bekend zijn, dan dat hun of haar talent, hier onder de aandacht van 't publiek zou behoeven gebragt te worden.

En wat moet er in het hart van den achtingswaardigen grijsaart zijn omgegaan, toen hij, de Hoofdpersoon van dit Concert, door het publiek werd genoodigd om zich te vertoonen, hetwelk door luide en herhaalde toejuiching den man zocht te vereeren, die, na een onbesprokene, met ijver en getrouwheid volbragte vijftigjarige loopbaan, ziende op zijne twee zonen die, aan hem hunne eerste vorming verschuldigd zijnde, thans als voortreffelijke toonkunstenaren, de kroone zijner grijsheid waren, — daar stond als het bewijs, dat niet alleen buitengewone talenten, maar ook zulk eene door velerlei burgerdeugden versierde loopbaan, de vereering niet mist die zij waardig is.

— Men verneemt dat de Heer W. Stortenbeker, Onderwijzer der Koninkl. Muziekschool te 's Gravenhage, onder medewerking van eenige Artisten en Dilettanten van hier en 's Gravenhage, eene Soirée Musicale zal geven, ten voordeele der Algemeene Armen dezer Stad, op Maandag den 4den Maart.

'sGRAVENHAGE, 20 Februarij.

Bij besluit van den 17den Februarij jl., heeft Z. M. goedgevonden: goed te keuren en te agreëren de opklimming der Commandeuren in de Duitsche orde, Balye van Utrecht, welke ten gevolge van het overlijden der Commandeuren C. W. Baron Sloet van Tweenijenhuizen, en Z. D. H. den Landgrave von Hessen Philippsthal, kan plaats hebben, alsmede van Z. D. H. Prins E. von Hessen Philippsthal Barchfeld tot Commandeur, F. W. Baron van den Borch van Helbergen, tot Eersten Jonkheer, en F. L. W. Baron van Brakell tot Tweeden Jonkheer der orde.

— Door de Regering is aan de Tweede Kamer overgelegd een afschrift der door de Algemeene Rekenkamer afgesloten rekening van ontvangst en uitgaaf van het bijzonder fonds tot voldoening der uitgaven, voortvloeijende uit de kolonisatie van behoeftigen in de Kolonien der Maats. van Weldadigheid over 1848, waaruit blijkt dat de ontvangsten hebben beloopen *f* 656,608.06½, de uitgaven *f* 580,228.94½, zoodat het fonds een voordeelig slot oplevert van *f* 76,379.12, hetwelk op de rekening van het voorhanden bijzonder fonds over 1849 zal worden overgebragt.

— Bij gelegenheid van den verjaardag van haren Gemaal, heeft H. M. de Koningin het Weeshuis der Evangelisch-Luthersche Gemeente bezocht en de bewoners op een feestelijk middagmaal onthaald.

— Gisteren middag is er bij den Minister van Buitenlandsche Zaken een groot diner in gala gegeven, ter gelegenheid van 's Konings verjaardag. Het is bijgewoond door de Leden van het Corps Diplomatique, de Ministers, de Voorzitters van de Beide Kamers der Staten-Generaal, den Voorzitter van den Hoogen Raad en den Staatsraad-Gouverneur der Provincie.

— Al de Afdeelingen der Tweede Kamer houden zich heden bezig met het nader onderzoek der voordragt omtrent de brievenposterij.

Morgen vangt het eerste onderzoek aan van de ontwerpen tot regeling der belangen van de scheepvaart.

21 Februarij.

Morgen avond zal er bij Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden een groot Bal gehouden worden.

— Z. Exc. den Heer Dubois de Saligny, Minister van Frankrijk bij het Ned. Hof, is uit deze residentie naar Parijs vertrokken.

— Men verneemt dat dezer dagen op hare goederen in Frankrijk overleden is Mevr. de Douairière Falck, geboren du Boisin, Groot-Meesteresse aan het Hof van Hare Majesteit de Koningin.

UTRECHT, 19 Februarij.

Op de Paardenmarkt heden alhier gehouden, waren 596 paarden aangebragt. De handel was vrij levendig. Er waren Fransche kooplieden die *f* 350 en meer voor een paard besteedden.

GRONINGEN, 18 Februarij.

Te Roswinkel, gemeente Emmen, is dezer dagen bij den Landbouwer R. Swiers een varken geslagt, dat de buitengewone zwaarte had van 415 Nederl. ℔. Groot was dan ook het aantal nieuwsgierigen, dat van de omliggende dorpen toevloeide, om dit zoo buitengewone dier te bewonderen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 Februarij.

Het ontwerp van wet op het middelbaar onderwijs door den Minister van Binnenl. zaken aan de Kamer aangeboden, is vervat in 40 artikelen, die in 5 titels zijn verdeeld. De eerste bevat algemeene bepalingen; de tweede bepalingen voor de inrigtingen der Athenaea en middelbare scholen; de derde handelt over de gemeente- en provinciale inrigtingen; de vierde over de inspectie en het toezigt; de vijfde over de middelen tot aanmoediging van het normaal onderwijs.

De Athenaea zijn de hoogere middelbare scholen; de middelbare zullen tevens nijverheids- en handelsscholen zijn en kunnen aan de Athenaea worden toegevoegd. Er zullen van Staatswege 10 Athenaea zijn, en 50 middelbare scholen. Op beide deze inrigtingen ontvangt men alleen dag-scholieren.

De gemeente-scholen zullen eene dergelijke inrigting bekomen, als de ge-

noemde van staatswege, en verder naar mate zij, of door de schatkist, of uit de provinciale- of gemeente-kas worden onderhouden, of alleen bescherming of eenige tegemoetkoming genieten, aan een gewijzigd toezigt der overheid onderworpen zijn.

De voorwaarden ter oprigting zijn: dat de gemeente het noodige materieel verschaffe en onderhoude: en dat de school een waarborg oplevere van een nuttig en duurzaam onderwijs, dat volledig is voor den aard der inrigting waartoe de school behoort.

De Bedienaren van de Godsdienst zullen verzocht worden om voor het Godsdienstig onderwijs te waken.

De aanstelling bij de scholen der eerste klasse geschiedt van staatswege; die bij de anderen door de gemeente.

Voorts zullen er Inspecteuren worden aangesteld. Het onderwijs op de Athenaea zal zooveel mogelijk in tweën gesplitst zijn, voor den geleerden stand en voor het maatschappelijk leven. Het eerstgenoemde zal bestaan, 1°. in Rhetorica, Dichtkunst, Fransch, Grieksch, Latijn, en Vlaamsch of Hoogduitsch, waar die talen in gebruik zijn. 2°. Zal het de Rekenkunst en de beginselen der Wiskundige Wetenschappen tot zekere hoogte bevatten. Voorts 3°. Oude-, Nieuwe-, en Belgische Geschiedenis, Oude en Nieuwe Aardrijkskunde en bijzonder die van België. 4°. De studie der nieuwe talen, als Nederlandsch, Hoogduitsch en Engelsch. 5°. De beginselen der Schoone Kunsten. Bij de andere afdeeling wordt alleen in de nieuwere talen onderrigt gegeven, en dat in de Wiskunstige wetenschappen verder uitgebreid; en de Natuur-, Schei-, Werktuig- en Sterrekunde daaraan toegevoegd, alsmede het Boekhouden, Handelsregt en de Staatshuishoudkunde.

— Den 14den was er te Morialmé eene schuur in brand gestoken. De eigenaar zekere Demanet, is door den brand weder in het bezit gekomen van zijn verstand, dat hij sints 14 jaren miste. Die man woog meer dan 400 ₶, kwam nimmer uit zijn kamer, ontvlugtte niet alleen vreemdelingen maar zelfs zijne kinderen; overigens sprak hij zelden en alleen dan wanneer hij zich over iets te beklagen had.

Bij het zien der vlammen is hij zoodanig ontsteld, dat hij dadelijk weder zijn verstand terug heeft gekregen. Thans eet hij aan dezelfde tafel als zijne kinderen en doet hen vaak eenige vragen als iemand die uit eenen langen slaap ontwaakt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 Februarij.

In de zitting der volksvertegenwoordigers van gisteren heeft zich, bij de voortzetting van de beraadslagingen over de wet op het openbaar onderwijs, eene belangrijke scheuring in de meerderheid geopenbaard. Het gold de vraag van de benoeming der Inspecteuren-Generaal, welke, naar het voorstel der Commissie door den Minister zou geschieden uit eene lijst van drie door den Hoogen Raad van onderwijs voor te dragen Candidaten, terwijl de Regering eene geheel vrije keus verlangde. Over dat punt hadden zeer levendige beraadslagingen plaats, waaraan hoofdzakelijk de Minister Parieu en de Heer Thiers deel namen, en die daarmede eindigden, dat het voorstel der Regering met 300 tegen 266 stemmen werd aangenomen, hebbende de geheele linker zijde er zich mede vereenigd. De uitslag dezer stemming heeft in de vergadering een diepen indruk gemaakt. In den verderen loop der zitting heeft zij met 343 tegen 241 stemmen een amendement verworpen, volgens hetwelk de inspectie, wat betreft de zoogenaamde vrije inrigtingen van onderwijs, zich niet enkel tot de zedelijkheid en eerbiediging der staatsregeling en der wetten bepalen, maar zich ook tot het onderwijs zelf en de schooltucht uitstrekken zou.

De Afgevaardigden Wallon en Coquerel hebben gewild, dat het toezigt ook bij de wet zou worden uitgebreid tot het onderwijs zelf. De Heer Coquerel heeft dit denkbeeld in het breede toegelicht, en verklaard, dat hij, zoo sterk als iemand, ijverde voor het vrije onderwijs, maar dat alles openlijk moest geschieden en niemand in het geheim moest werken; dat Frankrijk moest weten, wat er in de scholen werd onderwezen. Volgens dien Protestantschen vertegenwoordiger, bestond het beste middel, om slecht onderwijs te weren, in de openbaarheid. »Ons land (dus heeft hij gezegd) heeft sedert zestig jaren zware beproevingen ondergaan; maar nog nooit is in hetzelve de proef genomen van de vrijheid voor al de partijen; nog nooit hebben de partijen openhartig gezegd, wat zij eigenlijk wilden. Het is noodig, dat zij thans daarvoor uitkomen. Als de partijen haar laatste woord zullen hebben gezegd, dan eerst zal Frankrijk in staat zijn, om zijn laatste woord uit te spreken." Hij besloot zijne rede met de volgende woorden: »Frankrijk van 1789 heeft zijne regten naauwkeurig bepaald en zich in het bezit derzelve gesteld; het zal die weten te handhaven. Neen, Frankrijk van 1789 zal van die regten geen afstand doen, zelfs niet tegenover de Jesuiten."

— De President der Republiek heeft 200 fr. gegeven aan het fonds der vereeniging tot aanmoediging van het lager onderwijs der Protestanten.

— De Minister voor het Onderwijs Parieu heeft den Hoogleeraar aan het collegie van Lodewijk XIV, Deschanel, voorloopig geschorst, ter oorzake van een artikel in het geschrift: *de vrijheid van denken*, welk artikel, zegt het besluit, verscheidene aanvallen bevatte tegen de godsdienst, en de Katholijke geestelijkheid, en belijdenis inhoudende van socialisme.

— De verkoop van eenige nog overgebleven paarden, aan Lodewijk Philips toebehoorende, heeft dezer dagen opgebragt bijna ƒ25,000.

— In hooge mate trekt thans de aandacht van het publiek een werkje van zekeren Schoenmaker, Chenu, *de zamenzweerders*, die in Februarij 1848 een werkdadig deel aan de omwenteling had genomen en toen benoemd was tot Kapitein bij de Republikeinsche lijfwacht van Caussidière.

Hij verhaalt in genoemd werk zijne levensgeschiedenis, zegt: deel te hebben genomen aan al de aanslagen tot omverwerping der maatschappelijke orde van zaken, bekend te zijn met al de personen, die daartoe hebben medegewerkt, en thans te zijn overgegaan om die meer van nabij in het openbaar te doen kennen. Hij ontveinst niet, dat hij zeer teleurgesteld is, vermits hij te laat heeft bespeurd, dat hij, in plaats van met weldenkende mannen om te gaan, met laaghartige en zelfzuchtige lieden te doen heeft gehad, en zelfs met personen, die om vuig gewin zich niet ontzagen om zich aan de politie te verkoopen en hunne broeders te verraden, zoo als Caussidière, Barbès, Raspail, Ledru Rollin, Pilhés, Louis Blanc, Albert, Marrast, Crémieux enz.

Chenu eindigt aldus: »Ik heb hiermede mijne taak volbragt, en ik vernieuw den eed, dien ik heb afgelegd, om voortaan te leven van de vruchten van mijn arbeid, ver van de staatkundige worstelingen, welke mijne schoonste levensjaren zoozeer hebben verontrust. Ingeval mijn voorbeeld tot les kan strekken aan eenige onvoorzigtigen, die men mogt willen verleiden om hun lot te verbinden met dat van zamenzweerders, zal ik mij gelukkig achten deze gedenkschriften openbaar te hebben gemaakt."

De eerste druk was binnen 14 uren uitverkocht en er werd dadelijk een tweede druk opgelegd, die ook na weinige dagen wederom was uitverkocht; de derde uitgaaf wordt gereed gemaakt. Er is hem 30,000 fr. voor het copieregt aangeboden. De bijzondere bijval aan het werk te beurt gevallen, heeft de dramatische schrijvers het plan doen vormen een drama van dien zelfden titel te schrijven, waarin hoofdpersonen zullen zijn Caussidière, Crémieux, Lamartine, Louis Blanc enz. Het Théatre de la Porte Saint-Martin zal het stuk *à grand spectacle* monteren.

ITALIE.

ROME, 10 Februarij.

Gisteren werd op het einde van den *Corso*, een ruiker Camelia's waar tusschen een glazen granaat verborgen was, geworpen in het rijtuig van den Prins van Mussignano, zoon van Lucien Bonaparte, Prins van Canino. De Prins wilde die ruiker aan zijne zuster aanbieden; doch terwijl deze zich naar de zijde had gewend, sprong de granaat, en bezeerde hem aan de hand en aan de dij. De Prinses is ligt gewond aan het been en de zijde, en is lang in eene flaauwte gebleven.

PRUISSEN.

BERLIJN, 18 Februarij.

Aan de Kamers is een wetsontwerp ingediend, waarbij een buitengewoon crediet voor het departement van Oorlog, groot 18 millioen thalers, wordt geopend, om in de buitengewone behoefte van de militaire dienst te voorzien. In de daarbij gevoegde memorie van toelichting wordt de waarschijnlijkheid te kennen gegeven, dat Pruisen in dit jaar het leger boven den gewonen voet van vrede zal moeten brengen, namelijk boven de 124,000 man. De staatkundige toestand van Duitschland doet het wenschelijk en zelfs noodzakelijk voorkomen, om de maatregelen te laten bestaan, welke genomen zijn, ten einde, in geval van nood, het leger spoedig te kunnen vermeerderen, en hiertoe zijn buitengewone geldmiddelen noodig. De regering geeft echter de verzekering, dat de hiertoe bij voorzorg verstrekte gelden, zonder toestemming der kamers, tot geene andere doeleinden zullen worden gebruikt.

LUXEMBURG.

8 Februarij.

Z. M. de Koning-Groothertog heeft bij besluit van den 5den, den Heer J. J. M. Willmar benoemd tot algemeen Bestuurder van Buitenlandsche Zaken, Justitie en Eeredienst, en Voorzitter van het Bestuur van het Groot-Hertogdom, welke betrekking hij tot hiertoe voorloopig vervulde.

BEIJEREN.

MUNCHEN, 8 Februarij.

Het Ministerie van Finantiën heeft bekend gemaakt, dat de leening van 7 millioen volteekend is.

— Wegens den altijd onzekeren staat van zaken in Duitschland, worden er bij ons leger groote toerustingen gemaakt, om in geval van nood, steeds te kunnen gereed zijn.

— De staat van beleg van Baden is, niettegenstaande men het tegendeel verwachtte, weder voor 4 weken verlengd.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 16 Februarij.

In vele streken van Neder-Oostenrijk wordt door de landlieden van het teelen van aardappelen afgezien, en zij leggen zich meer toe op het verbouwen van mais.

— Eene vreeselijke veeziekte heerscht thans in het Temescher Comitaat.

DENEMARKEN.

KOPENHAGEN, 13 Februarij.

Volgens het heden uitgegeven bulletin omtrent de ziekte des Konings, is Z. M. nog in dezelfde, hoewel niet gevaarlijke omstandigheid.

— De Minister heeft in de zitting van de Kamer verklaard, dat er in de diplomatische kringen wel sprake was geweest van eene verlenging van den wapenstilstand, maar dat de onderhandelingen over die zaak nog geene plaats hadden gehad.

— De Commandant Garde en de Kapiteins ter Zee Paludan en Meijer, welke bij de expeditie tegen Eckernförde in het vorige jaar zijn tegenwoordig geweest, zijn voor eenen krijgsraad geroepen.

TURKYE.

CONSTANTINOPEL, 22 Januarij.

Omtrent de geschillen met Rusland en Oostenrijk nopens de Hongaarsche vlugtelingen herwaarts, heeft de Sultan eenige voorstelling tot bevrediging gedaan. Het Russische hof heeft de voorkeur gegeven aan dat, hetwelk strekte om de vlugtelingen, voor zoover zij Russische onderdanen zijn, uit het Ottomannische rijk te verbannen. Daar nu de uitvoering van dezen maatregel voor de Verhevene Porte eene zeer gemakkelijke zaak is, zoo is besloten, dat de tegenwoordig te Schumla aanwezige hoofden der vlugtelingen, welke Russische onderdanen zijn, door een bijzonderen commissaris van de overigen afgezonderd, naar Varna overgebragt, en van daar met eene opzettelijk daartoe bestemde stoomboot naar Malta vervoerd zullen worden. Eenmaal op Malta aangekomen zijnde, zullen die personen zich begeven werwaarts zij goedvinden, met uitzondering van de Ottomannische steden.

Door deze overeenkomst is nu alle geschil tusschen de Porte en het hof van Rusland vereffend en zijn de afgebroken betrekkingen met het Russische gezantschap wederom hersteld.

Met Oostenrijk is men ook bereids omtrent de hoofdvraag overeengekomen; daar men zich echter ten aanzien van eenige bijzonderheden nog niet met elkander heeft kunnen verstaan, zoo zijn de betrekkingen met het gezantschap van dit hof nog niet hervat. Men hoopt, dat ook daarmede binnen korten tijd eene geheele schikking naar wensch tot stand zal komen.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 5 Februarij.

De Heer Elby heeft in den Senaat eene reeks van besluiten voorgesteld, om eene minnelijke vereffening te bevorderen van de geschillen tusschen de zoogenaamde vrije en slavenhoudende Staten. Bij de twee eerste wordt bepaald dat Californië en de van Mexico verworven landstreken in de Unie zullen worden opgenomen, zonder eene beperkende bepaling nopens de invoering of uitsluiting van de slavernij; de 3de en 4de betreffen de bepaling der westelijke grenzen van Texas; de 5de en 6de bepalen dat in het district van Columbia de slavernij niet zal worden afgeschaft dan met goedvinden der bevolking en met billijke schadevergoeding voor de eigenaars van slaven. De twee laatste besluiten strekken om door het congres meer afdoende bepalingen te doen maken nopens de uitlevering van gevlugte slaven door den eenen Staat aan den anderen, en om te erkennen, dat het congres de magt niet bezit om den handel in slaven tusschen de Staten te verbieden, alzoo dit een punt is hetwelk, volgens de beginselen der Staatsregelen, door de bijzondere wetten der Staten zelve moet worden geregeld.

Deze voorstellen waren door den Heer Clay in eene welsprekende rede ondersteund, welke in den Senaat een diepen indruk te weeg gebragt had.

— In eene fabriek van persen en andere werktuigen alhier, heeft eene verschrikkelijke uitbarsting plaats gehad, waardoor het geheele gebouw uit 6 verdiepingen bestaande ter hoogte van 6 voet uit den grond werd gerukt, en daarna in duizende stukken nederviel. Vele naburige gebouwen zijn insgelijks ernstig beschadigd. Op het oogenblik der uitbarsting waren er ongeveer 120 werklieden in het gebouw vereenigd; bijna allen zijn onder de puinhoopen begraven, slechts enkelen ontkwamen ongekwetst aan dit vreeselijk ongeval, de overigen werden, allen, dood of zwaar gewond, onder de opeen gestapelde steenhoopen uitgehaald.

— De stad San Francisco is door een geweldige brand omstreeks voor de helft in den asch gelegd. De aangerigte schade wordt op 2 millioen £ geschat.

— De nieuwe staatsregeling van Californië, onderworpen aan de bekrachtiging des volks, is met 12000 tegen 800 stemmen aangenomen.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 29 December.

De Gouverneur-Generaal is, na zonnen-ondergang, op den 28sten November, aan boord van Zr. Ms. Stoomschip *Etna*, ter dezer reede aangekomen en terstond ontscheept. Ofschoon wel in beterschap toegenomen, heeft de toestand van zijne gezondheid het vooralsnog niet raadzaam gemaakt, dat hij het dagelijksch beheer van zaken overnam, hetwelk alzoo opgedragen is gebleven aan den Vice-President van den Raad van Nederlands Indie.

Den 1sten December is Z. Exc. van hier vertrokken naar Buitenzorg, en verwachtte, volgens de van daar ontvangene berigten, dat de koelere luchtstreek en rust hem spoedig tot volle krachten zouden herstellen.

KONINKLIJK NEDERLANDSCH INSTITUUT.

De Heer Mr. M. C. van Hall droeg in de vergaderingen der derde Klasse, van den 10den en 24sten December jl. en laatstelijk in die van den 7den Jan. 1850 voor: *Bijdragen tot het leven, het karakter en de schriften van Mr. Joh. Kinker.*

Na eene schets van zijne jeugdige ontwikkeling, volgden vele bijzonderheden omtrent Kinkers verblijf aan de Hoogeschool te Utrecht, zijn omgang met Bellamy, zijne beoefening der muziek, zoowel als der dichtkunde, omtrent het veeltijds zonderlinge en eigenaardige in zijne gedragingen en levenswijze enz. Zijne *Minderjarige zangster* verwekte veel opspraak. Hoewel hij de geneeskunde bijzonder ter beoefening zich zag aangewezen, hield hij zich echter meer met de studie der regtsgeleerdheid onledig, in welk vak hij dan ook in 1787 de doctorale waardigheid verwierf. In 's Gravenhage als advocaat gevestigd gaf hij wel vele blijken van zijne letteroefeningen, geene van zijne regtsgeleerde kennis in het licht. Hij heeft altijd erkend, in dat tijdperk aan den omgang met Bilderdijk veel verschuldigd te zijn geweest. Meer deel nam hij in de regtsgeleerde practijk na zijne vestiging te Amsterdam in 1793. Veelvuldig waren ook de dichtstukken en wijsgeerige geschriften, die hij van dien tijd af tot zijn vertrek naar Luik, in 1817, het licht deed zien. Zijn spotzieke geest openbaarde zich in hekelschriften; zijn wijsgeerige zin in vele dichtstukken, die echter dikwijls niet werden begrepen. Schiller, die in Duitschland hetzelfde doel zich voorstelde, was daarin gelukkiger, omdat de Duitsche natie zelf meer van een wijsgeerigen zin doordrongen was. Het *Magazijn voor de kritische wijsbegeerte*, tot 1801 in het licht verschenen, behelsde vele verhandelingen van Kinkers hand, die zijne wijsgeerige scherpzinnigheid bijzonder tot eer verstrekken. Zijne *Proeve over de wijsgeerte van Kant* strekte bijzonder om deze in Frankrijk meer bekend te maken. Ook zijne poëzij droeg de blijken van den invloed dier wijsgeerige school. Ook schreef hij in dien tijd vele geestige parodiën, gaf vertalingen van vreemde treurspelen, of vervaardigde oorspronkelijke. Zoo zijne poëzij sommigen te ernstig en te verheven was, zoo houde men in het oog, dat de poëzij hem de taal was van hoogere gewaarwordingen en denkbeelden, welke hij meer dan het proza geschikt oordeelde tot het behandelen en inkleeden van wijsgeerige gedachten en onderwerpen.

Ten onregte had Kinker den geesel der satire gebruikt om tegen Feith de waarde der Kantische wijsgeerte te betoogen. Doch een belangrijker arbeid zou eerlang door hem worden tot stand gebragt. Zijne *Proeve eener Hollandsche prosodie* werd gunstig ontvangen. Zij was eene vrucht van het meest scherpzinnig oordeel en van de meest veelzijdige kennis. Zijne voordragt bij de Derde Klasse van het Instituut *Over de algemeene taalkennis* poogde de wijsgeerige ontwikkeling eener taal in het licht te stellen. Ook deze arbeid werd naar verdienste geacht. De meeste arbeidzaamheid legde hij voorts aan den dag in zijne pogingen tot ontcijfering van het vreemde handschrift van den Hoogleeraar Willmet, welke pogingen hem bragten tot eene bepaalde beoefening van de Coptische taal. Zijne opmerkingen omtrent de Grieksche toonkunst, in deze Derde Klasse voorgedragen, verdienden en verwierven de meeste aandacht. Maar wijsgeerte bleef hij boven alles hoogschatten. Zijne, weinige maanden voor zijn dood, voor den Koning uitgesproken rede getuigde nog daarvan. Wijsgeerte en dichtkunst waren in Kinkers persoon op de gelukkigste wijze verbonden. Puntdichten vervaardigde hij eigenlijk niet; doch had hij veel aanleg voor die soort van poëzij. Luimig was hij in den hoogsten graad. Door Falcks invloed werd Joh. Kinker in 1817 benoemd tot Hoogleeraar der Nederlandsche Letterkunde aan de Hoogeschool te Luik, waar hem, om zijn persoonlijk karakter zoowel als om zijne letterkundige verdiensten, de meeste achting te beurt viel, toen men hem eenmaal had leeren kennen.

Zoo droeg zijn onderwijs aldaar rijpe vruchten en mogt hij er zich vele vrienden verwerven. Kinker was steeds een voorstander gebleven van het heilzame der vereeniging van de Noordelijke en de Zuidelijke gewesten van Nederland.

Een bewijs zijner grondige taalstudie gaf Kinker vooral in zijne *Beoordeeling der spraakleer van Bilderdijk*, waarin de polemische toon verontschuldigd wordt door Bilderdijks voorbeeld. Kinker gaf hier rijkelijk bot aan zijnen luim en spotlust, maar erkende toch Bilderdijks verdiensten. Kinker schreef nooit iets nameloos en teekende zelfs zijne boekbeoordeelingen. Van lieverlede verwierf hij zich door zijne rondborstigheid en groote verdiensten meer en meer de algemeene achting. Koning Willem I had veel behagen in zijne gesprekken. Na de Belgische revolutie hield Kinker zich veel met de politieke verhouding van vorsten en volken bezig, maar zijn gebrek aan practische kennis daarin leidde hem vaak tot onjuiste voorstellingen. Hij velde echter in 1834 een in vele opzigten juist oordeel over Frankrijk. Zijne wetenschappelijke en wijsgeerige nasporingen zette hij, met een gedurig verzwakkend ligchaam, tot aan het einde zijns levens voort en gaf daarvan vooral in vele boekbeoordeelingen de bewijzen. Zijn laatste werk, *Essai sur le dualisme de la raison humaine*, de vrucht zijner laatste jaren, werd aanvankelijk door hem in den vorm van een wijsgeerigen roman gebragt, later in meer dogmatischen vorm omgewerkt. Kinker heeft gewenscht dat dit werk eerst na zijnen dood zou worden uitgegeven. De Heer van Hall drukte den wensch uit, dat zij in wier handen hij zijn afschrift gesteld heeft, weldra zich in staat mogen bevinden dit openbaar te maken, gelijk openlijke aankondigingen in de nieuwspapieren dezer dagen opgenomen, zulks doen verwachten.

In tachtigjarigen leeftijd bekleedde hij nog het voorzitterschap bij de Derde Klasse van het Instituut. Hij bleef zich tot aan zijnen dood gelijk en volhardde tot het einde in het op schrift brengen zijner denkbeelden. Kinker was niet ongodsdienstig en kon dit niet zijn als Kantiaansch wijsgeer, ofschoon hij geene kerkelijke vormen huldigde. Het Christendom stond bij hem in hooge waarde. Kinker stierf kalm den 19den September 1845.

De Heer van Hall besloot zijne voordragt met de mededeeling geniger oordeelen ter gelegenheid van Kinkers dood over hem geveld, en met eene warme hulde aan den ontslapene toegebragt.

Bij de Redactie is nog ontvangen voor de noodlijdenden op Schokland van Q. Q. *f* 3.

210de Staats-Loterij.

Trekking der Derde Klasse.

3de Trekking. No. 802 een prijs van *f* 25,000. Nos. 1126, 5530, 5931, 6022, 13791 en 13847 ieder een prijs van *f* 1,000.

4de » No. 16973 een prijs van *f* 5,000. No. 4712 een prijs van *f* 1,000.

STADS BERIGT.

KENNISGEVING.

Algemeene Collecte tot Leniging der rampen, door den Watersnood veroorzaakt.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, ontvangen hebbende eene aanschrijving van den Heer Gouverneur der Provincie Zuid-Holland, van den 11den dezer maand, (*Prov. Blad* nº. 22) tot het doen van eene *Algemeene Collecte* tot Leniging der Rampen door den *Watersnood* in onderscheidene provinciën veroorzaakt, zoo als zij bepaald is bij Koninkl. besluit van den 17den derzelfde maand, nº. 1, —

Brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen dezer Stad, dat deze *Algemeene Collecte* aan hunne huizen zal plaats hebben, op *Maandag den* 25sten *Februarij aanstaande, 's morgens ten* 10 *ure*, met eene opene Schaal door de Regering dezer Stad en Armverzorgers der verschillende Godsdienstige Gezindheden.

Burgemeester en Wethouders verzoeken de Ingezetenen, om alsdan op de uitreiking hunner giften orde te willen stellen, en vleijen zich dat de uitkomsten dezer Algemeene Inzameling van hetgeen de liefde afzondert, de blijken zullen opleveren, dat de buitengewone nood waarvan onze Provincie is bewaard gebleven, ook tot buitengewone weldadigheid aanspoort, opdat veler behoeften worden gelenigd.

Aldus gedaan en afgekondigd bij HH. Burgemeester en Wethouders der Stad *Leyden*, op heden den 21sten Februarij 1850.

DU RIEU.

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Den 14den Februarij overleed onzen geliefden Jongste ZOON, TONCO, in den aanminnigen leeftijd van circa 8 jaren.

J. HARTEVELT, Az.

A. E. HARTEVELT,

MODDERMAN.

KOSTELOOS.

Uit een Vonnis door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op den 15den Januarij 1850, uitgesproken en behoorlijk geregistreerd, mitsgaders overeenkomstig de voorschriften der Wet beteekend, blijkt dat daarbij **Echtscheiding** is verklaard tusschen WILLEM DE KLER en JOHANNA ZONDAG, waarvan bij deze ter voldoening aan art. 828 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering aankondiging wordt gedaan.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard,
door den voor WILLEM DE KLER,
geoccupeerd hebbenden Procureur,
JAC. HAZENBERG.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder Directie van den Heer A. PETERS.

Maandag 25 Februarij 1850, (N°. 11.)

De Huichelaar, beroemd Blijspel in 5 Bedrijven, naar den *Tartuffe van Molière*, door J. NOMSZ, in zeer vele jaren niet vertoond. Gevolgd door; ***De Kleine Tegenspoeden in het Menschelijk Leven***, Blijspel met Zang (Vaudeville) in één Bedrijf. Nooit alhier vertoond. *Aanvang ZES ure.*

FRASCATI.

Zaturdag den 23sten Februarij 1850,

ter gelegenheid van het **Purimfeest**,

Tweede en Laatste

BAL MASQUÈ EN PARÈ.

Onder Directie van den Heer ***A. OLIVIERA.***

De **Gothische Zaal** zal geopend zijn tot gebruik van **Pasteijen, IJs, Punch à la Romaine, Sorbet enz.**

ENTRÉE f 2.—. *Aanvang ten 11 ure.*

☞ **Bal-Costumes** zijn verkrijgbaar op den Avond van het Bal aan bovengenoemd Locaal, uit de Magazijnen van de Heeren **Gebrs. SANSON**, *Costumiers van de Fransche Opera.*

De ondergeteekende maakt zijn geëerde Stadgenooten langs dezen weg bekend, dat hij zich als **HUISSCHILDER** en **GLAZENMAKER** albier heeft gevestigd, zich tevens aanbevelende tot het schilderen van Uithangborden, Chasinetten, Decoratiën en tot het herstellen, schoonmaken en vernissen van alle Geschilderde Behangsels.

Hij beveelt zich in de gunst van het geëerde Publiek aan, onder belofte van eene in alle opzigten voldoende bediening.

C. P. MUSSERT,
Huisschilder en Glazenmaker.
Rapenburg bij het Noordeinde.

VEREENIGING
VAN DEN
H. VINCENTIUS VAN PAULO,
te LEYDEN.

De Commissie, belast met het vormen en regelen eener *Loterij voor de Armen*, geauthoriseerd bij Zr. Ms. besluit van den 30sten November jl., nº. 69, brengt bij deze ter kennis, dat de Tentoonstelling der ingezondene Voorwerpen zal plaats hebben in het Lokaal aan den Burgt albier, op Zondag den 24sten Februarij e. k., van des middags 12 tot 3 ure, en Maandag en Dingsdag daaraanvolgende, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure. De Verloting geschiedt Woensdag den 27sten dezer, ten overstaan van eene Commissie der Stedelijke Regering, en zal aanvangen des namiddags ten 5 ure.

De Toegang zal, op vertoon van een Lot, voor elk persoon vrij zijn, zullende elk ander, die van geen Lot voorzien is, eene Entrée van **10 Cents** betalen, ten behoeve van de Noodlijdenden door den Watersnood.

Daarenboven zal er eene Bos geplaatst zijn, ter inzameling van giften tot hetzelfde doel.

Aan het Locaal der Tentoonstelling zijn de Loten à *f* 1.— verkrijgbaar.

Leyden, 21 *Februarij* 1850.

Het Chester Hospitaal, en de Pillen en Zalf van Holloway.



Kortelings geleden bevond zich WILLEM BULLOCK, *Metselaar* van beroep, sedert weken in het Chester-Gasthuis, met eene verouderde verzwering aan een zijner beenen, doch ondervond niet de minste verbetering van zijnen toestand. Vervolgens was hij gedurende zeven weken onder de behandeling van den Heer AL. WEBBER, *Heelmeester* te Wellington in het Graafschap Somerset, mede zonder gevolg. Eindelijk na alle andere middelen beproefd te hebben, werd hij geheel en al hersteld door de *Zalf en Pillen van* HOLLOWAY, welke hij kocht bij den Heer J. H. CLARKE, *Chimist* te Birkenhead, welke de zaak kan getuigen. Van welken gevaarlijken aard ook wonden, zweren of uitslag mogen zijn, zij kunnen alle genezen worden door HOLLOWAY'S *Zalf en Pillen.*

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.80, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 20 FEBRUARIJ.

	Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	54½	55¼	55⅛
Dito Certificaten „ 3 „	64	64½	64⅛
Dito dito „ 4 „	84[illegible]	85	84⅝
Amortisatie Syndicaat „ 3½ „	86	87	—
Handelmaatschappij „ 4½ „	—	—	—
O. I. Leening „ 4 „	83¼	83¾	—
Dito Holl. Spoorweg	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg „ 4½ „	88	88½	88¼
Haarlemmermeer „ 5 „	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5 „	104¼	104¾	104½
Dito dito 1828 en 1829 „ 5 „	103¾	104	103⅞
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5 „	93¼	93¾	—
Dito 1840 „ 4 „	84½	85	84⅝
Dito bij STIEGLITZ & Co. „ 4 „	84	84¼	84⅛
Dito dito Nieuwe „ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign. „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito „ 6 „	64	64¾	64¼
POLEN, Obligatiën „ 4 „	—	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835 „ 500 „	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	11½	12½	11¾
Dito dito Onbep. Stukken „ 5 „	11	11¾	—
Dito Obligatiën „ 3 „	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. „ 3 „	28¾	29½	29
Coupons Ardoins	8	8¼	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. „ 5 „	—	—	—
Dito „ 4 „	—	—	—
Dito Metall. „ 5 „	79	80	—
Dito Nieuwe „ 5 „	84½	85	84¾
Dito 1847 „ 2½ „	41¾	42½	42⅞
BELGIE, Banc. „ 2½ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD „ 2½ „	46¾	47¼	47
BRAZILIE, 1824 200 £ „ 5 „	—	—	—
PORTUGAL, te Londen „ 3 „	35½	36	35⅝
Dito dito „ 4 „	36½	37¼	36⅝
VENEZUELA, „ 2¼ „	33¼	35½	—
MEXICO, „ 5 „	29	29½	29⅛
AMERIKA, Bankactiën	—	—	—

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.